

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૧૬૭૨/૨૦૨૩

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૯૩૧/૨૪૨૪

સાથે

આર/ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૯૯૮/૨૪૨૪

સાથે

આર/ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૧૬૯૫/૨૦૨૩

સાથે

આર/ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૧૭૩૭/૨૦૨૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ એમ. કે. ઠાકર

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

=====

શ્રી શાહ ખિમચંદ લક્ષ્મીચંદ બહેરા અને મૂંગા સ્કૂલ-ટ્રસ્ટ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર નં. ૧ તરફથી: સુશ્રી મેશ્વા એચ. ભટ્ટ સાથે શ્રી ડી. જી. શુક્લ
(૧૯૯૮)

સામવાળા નં. ૧, ૨, ૩ તરફથી: શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટ, સહાયક સરકારી વકીલ
(એ. જી. પી.)

સામવાળા નં. ૪ તરફથી: પાર્થ જે. અધ્યાપ્ત (૯૩૫૯)સિદ્ધિ વી. વડોદરીયા
(૯૫૩૩)

સામવાળા નં. ૪ તરફથી: સિદ્ધિ વી. વડોદરીયા (૯૫૩૩)

=====

કોરમ:માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ એમ. કે. ઠાકર

તારીખ:૦૧/૦૪/૨૦૨૫

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. તાત્કાલિક પરત કરી શકાય તેવો નિયમ.સામાવાળાઓ માટે વિદ્વાન વકીલો સંબંધિત સામાવાળાઓ વતી નિયમની સેવાને માફ કરે છે.

૨. તમામ પાર્ટીશનોમાં મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો હોવાથી તે સમાન છે, તેથી તેનો નિર્ણય સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા કરવામાં આવે છે.જોકે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૨૧૬૭૨/૨૦૨૩ની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે.

૩. અરજદારે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ નીચેની રાહત સાથે અરજી દાખલ કરી હતી:

“(અ) ન્યાયાધીશ મેન્ડમસની રિટ અથવા મેન્ડમસની પ્રકૃતિમાં રિટ અથવા અન્ય કોઈ રિટ અથવા નિર્દેશ જારી કરીશકે છે જેમાં સામાવાળા

નંબર ૧ ને બાકીની ગ્રેચ્યુઇટીની રકમ માટે અનુદાન જારી કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, જે ૧,૨૦,૦૪૬-તેમજ ચૂકવણીની તારીખ સુધી ગ્રેચ્યુઇટી પર ૧૦ ટકા સરળ વ્યાજની રકમ છે, જે સુશ્રી જયશ્રીબેન જે ભટ્ટને ચૂકવવાપાત્ર છે, જે ભાવનગરના સામાવાળા શહેર મામલાતદાર દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી ડિમાન્ડ નોટિસ તારીખ ૩૧/૦૩/૨૦૨૩-૧૭/૦૪/૨૦૨૩ અનુસાર સામાવાળા કર્મચારી છે. ન્યાયના હિતમાં અહીં નંબર ૩; પરિશિષ્ટ-એ,

(બી) હાલની અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી છે, તમારા લોર્ડશીપ્સ સિટી મામલાતદાર, ભાવનગર સામાવાળા નંબર ૩ દ્વારા અહીં ન્યાયના હિતમાં હાલની અરજીના પરિશિષ્ટ-એ માં બહાર પાડવામાં આવેલી ૩૧/૦૩/૨૦૨૩-૧૭/૦૪/૨૦૨૩ તારીખની ડિમાન્ડ નોટિસના અમલીકરણ, અમલ અને કામગીરીને રોકવા માટે વચગાળાની રાહત આપવા માટે ખુશ થઈ શકે છે;

(સી) ઉપરોક્ત ફકરા ૧૧ (બી) ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય જાહેરાત વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી શકે છે;

(ડી) આ માનનીય અદાલત કેસના સંજોગોમાં યોગ્ય અને યોગ્ય માની શકે તેવી અન્ય કોઈપણ અને વધુ રાહત.”

૪. વર્તમાન અરજદારનો કેસ છે કે અરજદાર-ટ્રસ્ટ મુખ્યત્વે બહેરા અને મૂંગા વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ અને તાલીમ આપવામાં વ્યસ્ત છે અને તે હેતુ માટે, ઘણી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ ચલાવી રહ્યું છે.અરજદાર-ટ્રસ્ટને ગુજરાત સરકારના સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગ તરફથી ૧૦૦% અનુદાન મળી રહ્યું છે.તે અરજદારનો વધુ કેસ છે કે સંબંધિત કર્મચારી નિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત કર્યા પછી સેવામાંથી નિવૃત્ત થયો હતો અને નિવૃત્તિ પછી, ફોર્મ નંબર I-ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૭૨ હેઠળ ગ્રેયુઇટીનો દાવો કરવા માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, ફોર્મ નંબર એન વિલંબની માફી માટેની અરજી સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળ, ભાવનગર સમક્ષ અરજી કરવામાં આવી હતી, વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળે બંને પક્ષોને સુનાવણીની નોટિસ જારી કરી છે, અરજદાર-ટ્રસ્ટે ગુજરાત રાજ્યના સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગના નિયામકને પત્ર લખ્યો છે, જે અહીં સામાવાળા નંબર ૧ છે, પ્રતિવાદી-કર્મચારી દ્વારા ગ્રેયુઇટીનો દાવો કરવા માટેની અરજી વિશે અને ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી માટે જરૂરી આદેશ પસાર કરવાની વિનંતી કરી છે.અરજદાર-ટ્રસ્ટને સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર પાસેથી ૧૦૦% અનુદાન મળી રહ્યું છે અને તે અનુદાન-સહાય સંસ્થા છે અને

તેથી, સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગરમાં વિદ્વાન નિયંત્રણ સત્તામંડળ સમક્ષ જરૂરી પક્ષ તરીકે જોડાવા માટે અરજી કરવામાં આવી હતી.લર્ન કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ ઉપરોક્ત અરજી પર નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં સામાવાળાઓ-કર્મચારીઓએ સમર્થન આપ્યું હતું કે તેમને ઉપરોક્ત અરજી પર કોઈ વાંધો નથી.લર્નડ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ સંબંધિત પક્ષની રજૂઆત સાંભળ્યા પછી, ૦૩/૦૩/૨૦૧૮ પર જરૂરી પક્ષ તરીકે ડિરેક્ટર, સોશિયલ ડિક્વેન્સ ડિપાર્ટમેન્ટ, ગુજરાત સ્ટેટ, ગાંધીનગરમાં જોડાવા માટે અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને નકારી કાઢી હતી.વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૯૩૪૯,૯૩૧૫ થી ૯૩૫૩/૨૦૧૮ સુધીની અરજીઓ ભરીને આ અદાલત સમક્ષ પડકારવામાં આવેલા ઉપરોક્ત આદેશને અને આ અદાલતે, ૦૮/૦૪/૨૦૧૯ ના સામાન્ય મૌખિક આદેશ દ્વારા, જો ઉપરોક્ત વિભાગને સક્ષમ અધિકારી સમક્ષ કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર બનાવવામાં આવે તો રાજ્યને કોઈ વાંધો નથી તે નોંધવા પર ૦૩/૦૩/૨૦૧૮ ના વિવાદિત આદેશને રદ કરીને ઉપરોક્ત અરજીઓનો નિકાલ કર્યો હતો અને તે મુજબ અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, ગુજરાત રાજ્યના સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગના નિયામકને વિદ્વાન નિયંત્રણ સત્તામંડળ સમક્ષ કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા.લર્નડ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ પક્ષને સાંભળ્યા પછી, અરજદારને નિર્દેશ આપતા કર્મચારી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને મંજૂરી આપી-ટ્રસ્ટ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર

૨૧૬૭૨/૨૦૨૩, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨૧૭૩૭/૨૦૨૩ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨૧૬૮૫/૨૦૨૩.જો કે, વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૮૮૮/૨૪૪ અને વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૮૩૧/૨૪૪ માં માત્ર વર્તમાન અરજદાર સામે નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ૧૮૭૬ થી ૧૮૮૭ ના સમયગાળા માટે ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી, નિવૃત્તિની તારીખથી ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી સુધી ૧૦ ટકા વ્યાજની રકમ સાથે બાકી બાબતોમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લીધા પછી લેવામાં આવશે, જે રકમ ગ્રેચ્યુઇટીની રકમથી વધુ ન હોવી જોઈએ.અરજદારનો આગળનો કેસ એ છે કે વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળ દ્વારા આદેશ પસાર કરવામાં આવે તે પહેલાં જ, ગ્રેચ્યુઇટીની રકમ તેમજ તેના પરના વ્યાજ માટે જરૂરી નિર્દેશો આપવા માટે સામાવાળા નંબર ૧ ને સંદેશાવ્યવહાર મોકલવામાં આવ્યા હતા.લર્ન કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા આદેશ પસાર થયા પછી, લર્ન કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ વિશે માહિતી આપવા તેમજ તેના પર વ્યાજ સાથે બિલ રજૂ કરવા માટે ફરીથી સંદેશાવ્યવહાર મોકલવામાં આવ્યા હતા.જો કે, સામાવાળા નંબર ૧ દ્વારા ન તો કોઈ જવાબ આપવામાં આવ્યો ન તો કર્મચારીને વ્યાજ સાથે સંપૂર્ણ ચુકવણી કરવામાં આવી, ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ કર્મચારીના ખાતામાં ગ્રેચ્યુઇટીની રકમની ચુકવણી કરી અને ટ્રસ્ટને રસીદ મોકલવા માટે જાણ કરી, જે અરજદાર દ્વારા મોકલવામાં આવી હતી-ટ્રસ્ટ.ત્યારબાદ, ટ્રસ્ટ દ્વારા ૧૪/૧૦/૨૦૨૦ પર

માન્ય નિયંત્રક સત્તામંડળને કર્મચારીને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેચ્યુઇટી પરનું વ્યાજ માફ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીએ ગ્રેચ્યુઇટીની વધારાની રકમની ચુકવણી કરવા માટે ઓફિસ ઓર્ડર પણ પસાર કર્યો છે, કારણ કે ઉચ્ચ પગાર ધોરણના લાભો પર ગ્રેચ્યુઇટીના બાકી તરીકે, ઉપરોક્ત રકમ પણ સામાવાળા નંબર ૧ દ્વારા કર્મચારીના ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, અરજદારને ભાવનગરના સિટી મામલાતદાર દ્વારા ૩૧/૦૩/૨૦૨૩/૧૭/૦૪/૨૦૨૩ પર જારી કરાયેલી ડિમાન્ડ નોટિસ મળી છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ટ્રસ્ટ દ્વારા ૧૦ ટકા સરળ વ્યાજ સાથે ગ્રેચ્યુઇટીની બાકીની રકમ ચૂકવવામાં આવી નથી અને જો ઉપરોક્ત રકમ ૧૦ દિવસના સમયગાળામાં જમા કરવામાં નહીં આવે, તો જમીન મહેસૂલ સંહિતા હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવશે.આ નોટિસ અરજદારને જારી કરવામાં આવી છે-ફક્ત ટ્રસ્ટ અને બદલામાં, વર્તમાન અરજદારે સામાવાળા નંબર ૩ નો અર્થ- શહેર મામલાતદારને જાણ કરી છે કે ગ્રેચ્યુઇટીની રકમ સામાવાળા નંબર ૧ દ્વારા ચૂકવવામાં આવી હતી, તેથી, વ્યાજની ચુકવણી માટેની જવાબદારી પણ સામાવાળા નંબર ૧ પર છે.તે અરજદારનો વધુ કેસ છે કે અરજદાર જેવી સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને સહાયની પેટર્ન ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે-ટ્રસ્ટ ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ નિયમો હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવે છે અને અરજદાર તરીકે-ટ્રસ્ટ કર્મચારીના પગાર અને ભથ્થાના ખર્ચની ભરપાઈ માટે હકદાર છે.અધિનિયમ, ૧૯૭૨ હેઠળ બાકી ગ્રેચ્યુઇટી ચૂકવવાનું રાજ્ય સરકારનું ફરજિયાત કાર્ય

છે.અરજદારનો આગળનો કેસ એ છે કે સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ એ આંશિક રીતે ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી કરી છે પરંતુ સંપૂર્ણ ગ્રેયુઇટીની રકમ અને તેના પરનું વ્યાજ ચૂકવ્યું નથી અને સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી કરવામાં નોંધપાત્ર વિલંબ થયો હોવાથી, વિદ્વાન નિયંત્રણ સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનું પાલન કરવું જોઈએ અને તે માટે સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા અરજદારની તરફેણમાં અનુદાન બહાર પાડવું જોઈએ.

૫. અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા, રાજ્ય વતી વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટ અને પ્રતિવાદી-કર્મચારી વતી વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી વડોદરા.

૬. વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા રજૂ કરે છે કે અરજદાર-ટ્રસ્ટે સામાજિક સેવા પ્રદાન કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે સમાજમાં બહેરા અને મૂક વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક સંસ્થા તેમજ પુનર્વસન કેન્દ્ર ચલાવવાનું સ્વૈચ્છિક કાર્ય હાથ ધર્યું છે.બંધારણીય માળખામાં રાજ્ય સરકારનું ફરજિયાત કાર્ય છે કે તે બહેરા અને મૂંગા વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ પૂરી પાડે, જે વર્તમાન અરજદાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે, કારણ કે કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થાની ચૂકવણીને ધ્યાનમાં રાખીને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ નિયમો છે.જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા ચુકવણીમાં વિલંબ થાય તો રાજ્ય સરકાર સંબંધિત કર્મચારીને વ્યાજ સાથે ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેયુઇટી માટે અનુદાન આપવા માટે બંધાયેલી છે.રાજ્ય સરકાર દ્વારા આવું કરવાનો

ઈનકાર એ ઉપરોક્ત સહાય અનુદાન નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન છે અને તેથી, અરજદાર-ટ્રસ્ટની તરફેણમાં અનુદાન જારી કરવા માટે રાજ્ય સરકારને નિર્દેશો પણ જારી કરવામાં આવે.વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ સંસ્થાઓના સંચાલન તેમજ ગ્રેયુઇટીની ચુકવણીના સંદર્ભમાં અનુદાનની ઉપલબ્ધતા હાથ ધરે છે, ત્યારે અહીં સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ પણ એમ્પ્લોયર તરીકે શ્રમ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ કર્મચારીઓને બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ ચુકવણી માટે પ્રદાન કરવા માટે બંધાયેલા છે, જે રાજ્ય સરકારના એજન્ટ દ્વારા તેના કર્મચારી પાસેથી કામનું ઉપક્રમ છે.વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા આગળ રજૂ કરે છે કે કર્મચારીઓની રચનાને સામાજિક સંરક્ષણ વિભાગ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને નિમણૂક માટેની ઇન્ટરવ્યૂ પ્રક્રિયામાં ઉપરોક્ત વિભાગના પ્રતિનિધિએ પણ હાજરી આપી હતી.રાજ્ય સરકાર દ્વારા પગાર અને વેતનની ચુકવણી માટે ૧૦૦% અનુદાન આપવામાં આવ્યું હોવાથી, ગ્રેયુઇટી માટેની ચુકવણી પણ કરવી જરૂરી છે, જે અંશતઃ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સંબંધિત કર્મચારીના ખાતામાં સીધી રકમ જમા કરીને કરવામાં આવી હતી.તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લાએ આ અરજીને મંજૂરી આપવા અને સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ ના અંતે અનુદાન જારી કરવાના નિર્દેશો જારી કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.

૭. તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી અંગે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડમાં કોઈ જોગવાઈ નથી. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટે રજૂઆત કરી હતી કે જી. સી. એસ. આર. નિયમ હેઠળ કર્મચારી ગ્રેચ્યુઇટી તેમજ વ્યાજ માટે હકદાર રહેશે નહીં અને તેથી, રાજ્ય સરકાર વ્યાજની ચુકવણી માટે અરજદારની તરફેણમાં અનુદાન જારી કરવાનો ઇનકાર કરી રહી છે. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૯૩૧/૨૪૪ માં, જેમાં અરજદાર સામે વ્યાજ અને ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી માટેના નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા-ફક્ત ટ્રસ્ટ અને કર્મચારી દ્વારા વસૂલાત પ્રમાણપત્રના અમલીકરણ માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીમાં, ચુકવણી અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવે છે- ટ્રસ્ટ, જે આ અદાલત દ્વારા વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૪૭૪/૨૦૨૨ માં તારીખ ૧૩/૧૨/૨૦૨૨ પસાર કરેલા આદેશમાં નોંધવામાં આવે છે. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટે તે પૃષ્ઠભૂમિમાં જણાવ્યું હતું કે જ્યારે કોઈ એક કેસમાં ચુકવણી કરવામાં આવે છે ત્યારે અરજદાર માત્ર જવાબદાર હોય છે અને તમામ કેસોમાં ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી માટે જવાબદાર હોય છે. એ જ રજૂ કરીને, વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી યુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટે અરજીને રદ કરવાની વિનંતી કરી છે.

૮. સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, તે બહાર આવે છે કે અરજદારને બહેરા અને મૂંગા

વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણ સંસ્થા ચલાવવા માટે સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ પાસેથી ૧૦૦% અનુદાન મળી રહ્યું છે.તે પણ વિવાદમાં નથી કે રિટ અરજીઓમાં આ અદાલત દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશો પછી સામાવાળા નંબર ૧ પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે જોડાયો છે.તે પણ વિવાદમાં નથી કે તમામ કર્મચારીઓ પેન્શન માટે પાત્ર નથી, કારણ કે તેઓએ સી. પી. એફ. ની પસંદગી કરી હતી. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી ચુપરાજ બ્રહ્મભટ્ટ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ રજૂ કરે છે કે ગ્રેયુટીની ચુકવણી માટે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડમાં કોઈ જોગવાઈ નથી.અહીં એ નોંધવું જરૂરી છે કે સહાય અનુદાન ૧૯૬૪માં લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું.જો કે, ગ્રેયુટીની ચુકવણી વર્ષ ૧૯૭૨ માં કરવામાં આવી હતી, જે ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ કાયદાને અનુસરે છે.તે રેકૉર્ડમાંથી બહાર આવે છે કે કર્મચારીઓ દ્વારા અધિનિયમ, ૧૯૭૨ હેઠળ ગ્રેયુટી માટે અરજી દાખલ કરવા પર, વર્તમાન અરજદાર દ્વારા પ્રતિવાદીને સંદેશાવ્યવહાર સંબોધવામાં આવ્યા હતા-રાજ્ય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીની જાણ કરવામાં આવી હતી અને ગ્રેયુટીની ચુકવણી માટેના નિર્દેશો જારી કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી, વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળ દ્વારા આદેશ પસાર થયા પછી પણ, અરજદાર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી-પ્રતિવાદીને વિશ્વાસ કરો કે ચુકવણી નિર્ધારિત સમયની અંદર કરવી જરૂરી છે, અન્યથા, વ્યાજ વસૂલવામાં આવશે.ત્યારબાદ, વર્તમાન સામાવાળા દ્વારા ચુકવણી કરવામાં આવે છે, આંશિક ચુકવણી ગ્રેયુટી માટે સીધા પ્રતિવાદી-કર્મચારીના ખાતામાં કરવામાં આવે છે.ત્યારબાદ, ઉચ્ચ

પગાર શ્રેણીની તફાવત રકમ માટે, વધુ રકમ ચૂકવવામાં આવે છે જે સીધા ૧૮/૧૧/૨૦૨૧ પર સંબંધિત કર્મચારીના ખાતામાં જમા થાય છે. એવું લાગે છે કે ત્યારબાદ, સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા ગ્રેયુઇટીની રકમ પરનું વ્યાજ માફ કરવાની વિનંતી કરતા વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળને રજૂઆત કરવામાં આવે છે. તે નિર્વિવાદ હકીકત છે કે ન તો અરજદાર કે ન તો સામાવાળા નંબર ૧ એ વિવાદિત આદેશને પડકાર્યો છે, જોકે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૯૯૮/૨૪૨૪ અને વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૯૩૧/૨૪૨૪ સાથે જોડાયેલા આદેશમાં નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં અરજદાર અને સામાવાળા નંબર ૧ બંનેને ચુકવણી કરવા માટે જવાબદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળનો આદેશ અંતિમતાને પ્રાપ્ત કરે છે. એ વાત સાચી છે કે ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી માટે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૯૩૧/૨૪૪ની અરજીઓમાંની એક અરજી આ અદાલત દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૨૪૭૪/૨૨માં બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવી છે. જો કે, આ અદાલતે ૧૩/૧૨/૨૦૨૨ ના આદેશમાં અવલોકન કર્યું છે કે જો સામાવાળા રાજ્ય સત્તામંડળની કોઈપણ કાર્યવાહીથી વ્યથિત છે, તો તે તેમના માટે યોગ્ય મંચ સમક્ષ તેને પડકારવા માટે ખુલ્લું રહેશે.

૮.૧ આ અદાલતે ૨૦૨૪ (૧૨) એસ. સી. આર. ૩૬૬ માં અહેવાલિત નૂતન ભારતી ગ્રામ વિધાપીઠ વિરુદ્ધ ગુજરાત સરકાર કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જેમાં સમાન પરિસ્થિતિ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પેરા નંબર્સ ૧૩ થી ૧૬ માં નીચેના અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છે.

“૧૩. તે વિવાદની બાબત નથી કે અપીલકર્તા ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ માટે હકદાર સંસ્થા છે અને તેના કર્મચારીઓ ઉપરોક્ત યોજનાની દ્રષ્ટિએ પેન્શનરી લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે. રાજ્ય વતી વિંદ્રાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી એકમાત્ર દલીલ એ છે કે રાજ્યએ સામાવાળા નંબર ૨ ને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો અને આખરે હાઇકોર્ટ સમક્ષ આ બાબતનો નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યા પછી મુકદ્દમા લડવામાં અપીલકર્તાની વર્તણૂક અંગે છે. અમારા મતે, તે અપીલકર્તા માટે જીવલેણ ન હોઈ શકે અને તેને સામાવાળા નંબર ૨ ના નિવૃત્તિ લાભો સાથે બોજ ન કરી શકે, જ્યારે યોજના અન્યથા પ્રદાન કરે છે. આ યોજનામાં કોઈ અપવાદ આપવામાં આવ્યો નથી જેથી રાજ્ય ચોક્કસ સંજોગોમાં ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ સંસ્થાના કર્મચારીને નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણીનો ઇનકાર કરી શકે અને સંસ્થા પર બોજ ખસેડી શકે.

૧૪. રાજ્ય દ્વારા જે ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હોય તે કેસની હકીકતોમાં લાગુ ન થઈ શકે, જેમાં એવું જાણવા મળ્યું હતું કે શિક્ષણ સંસ્થાની કાર્યવાહી તેના કર્મચારીને બરતરફ કરવાની તેની સત્તાનું ઉલ્લંઘન કરતી અધિકારક્ષેત્ર વગરની હતી.જો વર્તમાન કેસની હકીકતોની વાત કરવામાં આવે તો, અપીલ અધિકારી દ્વારા આવા કોઈ તારણો નોંધવામાં આવ્યા નથી.સામાવાળા નંબર ૨ સામે ગંભીર આરોપો હતા જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે વિદ્યાર્થીઓને હડતાળ પર જવા માટે ઉશ્કેરવા, સહ-કર્મચારીઓ સાથે અયોગ્ય વર્તન, સંસ્થામાં વાતાવરણને પ્રદૂષિત કરવાનો પ્રયાસ, સંસ્થાના નિયમો અને નિયમોનું ઉલ્લંઘન અને સંસ્થાઓને નુકસાન પહોંચાડી શકે તેવી પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ થવાનો સમાવેશ થાય છે.૩૦માંથી ૧૦ આરોપો સાબિત થયા હતા.તપાસ પછી, સંસ્થામાં શિસ્ત જાળવવાના દૃષ્ટિકોણથી, તે યોગ્ય જણાયું હતું કે સામાવાળા નંબર ૨ ને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવે.જો કે, અપીલ સત્તામંડળે સ્થાપિત આરોપોને તુરંચ પ્રકૃતિના હોવાનું શોધી કાઢ્યું હતું અને અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે તેનું સમાધાન થવું જોઈએ.અપીલીય સત્તામંડળને જાણવા મળ્યું કે બરતરફીની સજા ખૂબ જ કઠોર છે અને મુદ્દાઓને ચર્ચા દ્વારા ઉકેલી શકાયા હોત.

૧૫. અપીલકર્તાએ સંસ્થામાં શિસ્તને ધ્યાનમાં રાખીને તેને પડકારવાનું યોગ્ય માન્યું.આવા સંજોગોમાં, એવું માની ન શકાય કે તેનું વર્તન એવું હતું કે તે ગુનેગાર કર્મચારીના નિવૃત્તિ લાભોના બોજ હેઠળ હોવું જોઈએ.અપીલ અધિકારી અથવા કોઈપણ અદાલતનો એવો અભિપ્રાય નથી કે સામાવાળા નંબર ૨ સામે અપીલકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી એજ્યુકેશનલ સોસાયટી, તુમસર અને અન્યો (ઉપરોક્ત) ની જેમ અધિકારક્ષેત્ર વગરની હતી.

૧૬. ઉપર જણાવેલા કારણોસર, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સમીક્ષા અરજીને મંજૂરી આપતા અને અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સમીક્ષા અરજીને ફગાવી દેતા હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ૨૧/૦૪/૨૦૨૩ ના વિવાદિત આદેશને રદ કરવામાં આવે છે.અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સમીક્ષા અરજીને મંજૂરી છે.પરિણામે, ૨૬/૦૭/૨૦૨૨ તારીખનો ઓર્ડર સુધારવામાં આવે છે.તેનું પરિણામ એ છે કે રાજ્ય, સામાવાળા નંબર ૧ સામાવાળા નંબર ૨ ને નિવૃત્તિની બાકી રકમ ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.”

૮.૨ આ અદાલતે આ અદાલતની ખંડપીઠે એલ. પી. એ. નંબર ૧૩૧૫/૨૦૦૬
તારીખ ૦૫/૧૨/૨૦૧૨ માં આપેલા નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં
ટ્રસ્ટના કર્મચારી, જેમને ૧૦૦% અનુદાન મળી રહ્યું છે, તેમને ગ્રેયુઇટીની
ચુકવણી કરવાની સરકારની જવાબદારી અંગેનો વિવાદ પણ ઉઠાવવામાં આવ્યો
હતો, જેમાં નીચેના આદેશો પેરા નંબર ૧૪ (એ) પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

“(અ) એવું માનવામાં આવે છે કે એનજીઓ દ્વારા સંચાલિત ઘરોમાં કામ
કરતા કર્મચારીઓ (સંબંધિત અરજીઓમાં મૂળ અરજદારો) સરકારી સેવા
તરીકે સરકાર દ્વારા સંચાલિત ઘરોમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને ઉપલબ્ધ
તમામ ભથ્થાં મેળવવા માટે હકદાર રહેશે. રાજ્ય અથવા તેના સંબંધિત
સત્તામંડળોએ સંબંધિત સંસ્થાઓના સંબંધિત કર્મચારીઓ માટે આવા હેતુ
માટે અનુદાનની ભરપાઈ કરવી જરૂરી રહેશે. જ્યાં સુધી ગ્રેયુઇટીની
ઉપલબ્ધતાની વાત છે, ત્યાં સુધી અમે જોઈએ છીએ કે સરકાર દ્વારા
સંચાલિત હોમ્સમાં કામ કરતા કર્મચારીઓની સમાન સ્થિતિ રહેશે, જો
સરકાર દ્વારા સંચાલિત હોમ્સમાં કામ કરતા આવા કર્મચારીઓને આવી
ગ્રેયુઇટી ઉપલબ્ધ હશે તો તે મૂળ અરજદારોની જેમ એનજીઓ દ્વારા
સંચાલિત હોમ્સમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને પણ સમાન રીતે ઉપલબ્ધ
થશે. જો કે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે સરકાર દ્વારા સંચાલિત ગૃહોમાં
કામ કરતા કર્મચારીઓની સમકક્ષ ભથ્થાના તમામ લાભો એ શરતોને

પૂર્ણ કરવા પર ઉપલબ્ધ થશે કે આવી જગ્યાઓ સંબંધિત સક્ષમ અધિકારી દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને આવી વ્યક્તિની ભરતી પ્રક્રિયા સંબંધિત મૂળ અરજદાર સંસ્થાઓ દ્વારા કાયદા અનુસાર યોગ્ય રીતે અનુસરવામાં આવે છે.”

૮.૩ આ અદાલતે ૧૯૯૭ના એલ. પી. એ. નંબર ૮૨૨ અને એલ. પી. એ. નંબર ૯૬/૨૦૧૨માં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં સમાન સ્થિત કર્મચારીઓમાં ગ્રેયુઇટીની ચૂકવણીની ભરપાઈ કરવા માટે રાજ્ય સરકારને નિર્દેશો પણ જારી કરવામાં આવ્યા હતા.

૮.૪ ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતનો મત છે કે જ્યારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલા કર્મચારીઓના પગાર અને ભથ્થાની ચુકવણી માટે ૧૦૦% અનુદાન આપવામાં આવે છે અને કાયદા અનુસાર ભરતીના સંદર્ભમાં કોઈ વિવાદ નથી તેમજ હકીકત એ છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ભાગની ચુકવણી સીધી કર્મચારીઓના ખાતામાં કરવામાં આવે છે અને રાજ્ય સરકારે વ્યાજની રકમ માફ કરવા માટે વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળને સંદેશાવ્યવહાર કર્યો છે અને વિદ્વાન નિયંત્રક સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પડકારવામાં ન આવે તો, આ અદાલત એવું માનવા માટે કોઈ ખચકાટ અનુભવતી નથી કે બાકીની રકમની ચુકવણી મફત છે. ઇક્વિટી અને તેનું વ્યાજ એ રાજ્યની

જવાબદારી છે અને આ ચૂકવણી માટે અરજદારની તરફેણમાં અનુદાન પણ બહાર પાડવું જરૂરી છે.

૯. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજીઓને આથી મંજૂરી આપવામાં આવે છે.સામાવાળા નંબર ૧ આજથી ૮ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં બાકીની ગ્રેચ્યુઇટીની રકમ તેમજ લર્ન કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા નિર્દેશિત ૧૦ ટકા સરળ વ્યાજ માટે અનુદાન જારી કરશે.અરજદારો બદલામાં વિદ્વત નિયંત્રણ સત્તામંડળના નિર્દેશ મુજબ કર્મચારીઓની તરફેણમાં રકમની વહેંચણી કરશે.

૧૦. તે મુજબ તમામ અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.નિયમને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ. કે. ઠાકર)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for*

any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.